

HESAP GÜNÜNDE SORGU*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Radyo dinleyicileri!..

Allah'ın selâmı, rahmeti bereketi, üzerinize olsun... Size Avustralya'dan bu cuma konuşmamı yapıyorum. Aldığım haberlere göre İstanbul karlıymış, hattâ Bursa'dan umreye gidecek kardeşlerimiz, kar dolayısıyla uçağa zor yetişmişler.

Buralarda tabii havalar güzel gidiyor. Aşağı yukarı yazmevsiminin başlarındayız. İşte karpuz kavun yiyerek, buzlu sular içerek yaşıyoruz. Dünyanın hali böyle, yarısı yaz yarısı kış oluyor, yarısı gece yarısı gündüz oluyor.

a.Caminin Önemi

Size bugün okuyacağım hadis-i şeriflere geçmeden önce, beni çok etkileyen bazı hadis-i şerifleri zikrederek başlamak istiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.250, no:5298; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.70, no:506; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.167, no:11712; Begavî, *Şerhü's- Sünehi*, c.I, s.351; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.268, no:1291; Hz. Osman RA'dan.

Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.123, no:912; Vâsile ibn-i Eski' RA'dan. Buhârî, *Târihi Kebîr*, c.V, s.330, no:1047; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.305, no:1703; Hz. Aişe RA'dan.

Cürcânî, *Târihi Cürçan*, c.I, s.131, no:135; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.649, no:20728, 20753; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XX, s.124, no:21678.

مَنْ بَنَى لِلَّهِ مَسْجِدًا، بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ

(حم.م. عن عثمان بن عفان)

(*Men benâ li'llâhi mesciden, bena'llâhu lehû beyten fi'l-cenneh*) “Bir kimse Allah rızası için bir mescid binâ ederse, yaptırsa, yaparsa; Allah da ona sevap olarak, mükâfat olarak cennette bir köşk ihsân eder. Yâni cennete girer, cennette köşkü olur bu camiye yaptıran kimsenin.” diyor.

Onun için, ben dâimâ kardeşlerimi, mümkünse kendileri namına cami yapmağa teşvik ediyorum. Hattâ latîfe yollu dasöylüyorum:

“—Eğer kendi camimiz yoksa, Rahmetu'llâhi Aleyh Mehmed Zâhid Kotku Hocamız adına yapılmış Kotku Caminiz yoksa, beni çağırmayın, gelmem sonra!” diye latîfe de ediyorum.

Birçok yerde cami çalışmalarımız iyi gidiyor, el-hamdü lillâh... Meselâ İngiltere'de New Castle'da Kotku Camimiz var, cuma namazı dahi kılınıyor. Burada da hâkezâ çalışmalar güzel.

Bir de beni etkileyen hadis-i şeriflerden birisi; Ebü'd-Derdâ RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:²

² Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.445, no:27553; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.340, Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.978, no:20372; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.153, no:20443.

مَا مِنْ خَمْسَةِ أَبْيَاتٍ، أَلْ يُؤَدَّنُ فِيهِمْ بِالصَّلَاةِ،
وَتُقَامُ فِيهِمْ بِالصَّلَاةِ؛ إِلَّا اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ

(حم. طب. عن أبي الدرداء)

RE. 381/5 (*Mâ min hamsetü ebyâtin*) “Hiç bir beş tane ev yoktur ki, (*lâ yuezzenü fîhim bi’s-salâh*) içinde namaz için ezan okunmuyor, (ve *tükâmü fîhim bi’s-salâh*) namaz için ikâmet getirilmiyor; (*ille’stahveze aleyhimü’ş-şeytân*) şeytan oraya hâkim olur, şeytan oraya bastırır, gâlip gelir.”

Yâni, “Bir yerde beş müslüman aile varsa, eğer onlar ezan okumuyorlarsa, kamet getirmiyorlarsa, toplanıp cemaatle namaz kılmıyorlarsa, şeytan oraya hakim olur, orayı istilâ eder ve oradaki insanları esareti altına, hükmü altına alır.”

Bu da beni çok etkileyen bir hadis-i şerif. Onun için, bir yerde üç-beş aile teşekkül ettiyse, diyorum ki:

“—Salonlarınızdan bir tanesini mescid haline getirin, orası beş ailenin mescidi olsun, namazınızı kılın! Ya da ayrı bir daire tutun, orası mescidiniz olsun!” diyorum.

Yâni, şeytanın hükmü altına düşmemek, şeytanın esareti altına girmemek, şeytanın hüküm sürdüğü bir alanın içinde mecbûren oturan bir insan durumuna düşmemek için bunları böyle söylüyorum.

Şimdi hadis kitabından bugün açtığım sayfada da, melekler hangi evlere girer, hangi evlere girmezler diye bu hadis-i şerifler geldi karşıma... Onun için bunu hatırladım.

Biliyorsunuz, insan şeytanın emri altına girerse, mecbûren girerse; yâni ezan okunmuyor, namaz kılınmıyor diye şeytan orayı istilâ ederse, hakimiyetini oraya kurarsa; oradaki insan şeytandan yakasını zor kurtarır. Başı dertten, belâdan kurtulmaz. Günahtan, haramdan elini çekemez tabii. Şeytanın şerrinden korunmak lâzım, Allah'a sığınmak lâzım! Şeytandan uzak olmanın yollarına bakmak lâzım!

Meselâ, insan evine girerken nasıl girmeli?.. (*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm, bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) diyerek girmeli. O zaman şeytan kapıda kalır, içeri giremez. Neden?.. Eüzü-besmele ile girdiği için şeytan dışarıda kalır.

Şeytan besmelesiz, teavvüzsüz yapılan işlerde ortak oluyor. Besmelesiz yemeğe başlamış insan, şeytan da onunla beraber yiyor. Onun lokmalarının bir kısmı şeytanın oluyor. Lokmasına, hattâ evlâdına, evine, her şeyine ortak oluyor şerik oluyor. Hatta geçen haftalar okumuştuk, besmelesiz filân olunca bu işler, insanın bazı çocukları şeytanın çocukları oluyor. Allah saklasın...

b.Meleklerin Girmedığı Yerler

Şimdi bu açtığım sayfada da üç rivayet var. Birisini Aişe-i Sıddîka Validemiz'den Ahmed ibn-i Hanbel; ve Ümm-ü Seleme Validemiz'den Neseî rivayet etmiş. Diğeri Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Birisi de Hazret-i Ali Efendimiz (RA ve Kerrema'llàhu vecheh)'ten rivayet edilmiş.

Hazret-i Ali Efendimiz'in rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

أَل تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ صُورَةٌ، وَال كَلْبٌ،
وَال جُنُبٌ

(د.ن.ك. عن علي)

RE. 470/9 (*Lâ tedhulü'l-melâiketü beyten fîhî sûretün, ve lâ kelbün, ve lâ cünübün*) “Melekler bir eve girmezler, eğer o evin içinde sûret varsa...” *Sûret*, resim veya heykel demek. (*Ve lâ kelbün*) “Köpek varsa, köpeğin olduğu yere de melek gelmez. (*Ve lâ cünüb*) Cünüb insan varsa, gusül abdesti alması gerekmiş deyikanmamış, öyle gusülsüz geziyor, duruyor. Oraya da melek gelmez.” Bu Hazret-i Ali Efendimiz'in rivayet ettiği hadis-i şerif. Ebû Dâvud'da, Neseî'de ve Hâkim'in *Müstedrek*'inde var.

³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.108, no:227; Neseî, *Sünen*, c.I, s.141, no:261; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.150, no:1289; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.5, no:1205; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.278, no:611; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.265, no:313; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.17, no:110; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.201, no:920; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.121, no:257; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.642, no:41564; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.83, no:16276.

Melekler hangi eve girmiyor?.. İçeride sûret varsa, resim, heykel, köpek veya cünüb insan varsa; yâni cenabet durumundan gusül abdesti alarak yıkanmamış, öyle kalmış insan varsa, oraya melek girmiyor.

Başka:⁴

أَل تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ، وَال تَصْحَبُ

رُكْبًا فِيهِ جَرَسٌ

(حم. عن عائشة؛ ن. عن أم سلمة)

RE. 470/7 (*Lâ tedhulü'l-melâiketü beyten fîhî cerasün, ve lâ tashabü rakben fîhî cerasün*)

Hazret-i Aişe ve Ümm-ü Seleme (*Radıya'llâhu anhümâ*) validelerimizden rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

(*Lâ tedhulü'l-melâiketü beyten fîhî cerasün*)
“İçinde çingirak, çan olan eve de melek girmez. (*Ve lâ tashabü rakben fîhî cerasün*) Bir kervanda da eğer çan, çingirak varsa, ona da melek gelmez.”

---

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.242, no:26094; Hz. Aişe RA'dan. Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.180, no:5222; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.383, no:2622;

Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XI, s.369, no:2494; Ümm-ü Seleme RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.70, no:4699; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.177; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.642, no:41562; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2011, no:3010;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XVI, s.82, no:16272.

İlginç... Tabii, bunları Peygamber SAS Efendimiz söylemeseydi biz bilemezdik. Şimdi biz buralarda geziyoruz. Çeşitli evlere, çeşitli sebeplerle gitmemiz gerekiyor. Meselâ, Çinliler bu şingır mıngır şeylere çok hevesliler. Evlerinin kapılarına filân asıyorlar. Rüzgâr estiği zaman sesler çıkıyor. Nedenini öğrenmek için, artık onların medeniyetlerini incelememiz lâzım, tanımamız lâzım! Orta Asya'da yaşadığımız zamanlarda, Çin bizim doğu ve güney komşumuz idi. Şimdi de dünyanın en büyük devletlerinden birisi... Onlar şingır mıngır, çanlı manlı, zilli şeyleri seviyorlar. Ama melekler böyle cıngır mıngır bir şey oldu mu, o eve girmiyor. Bir kervan, bir kafile, yolculuk yapan bir katar içinde de böyle çan, çingırak varsa, ona da melekler gelmiyor, kaçınıyorlar.

Üçüncü bir rivayet:⁵

ال تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ تَمَائِيلُ أَوْ تَصَاوِيرُ

(م. عن أبي هريرة)

RE. 470/8 (*Lâ tedhulü'l-melâiketü beyten fîhi temâsîlü ev tesàvir.*) “Melekler, içinde timsaller ve tasvirler olan eve girmezler.”

⁵ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1672, no:2112; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.115, no:2805; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.965, no:1734; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.90, no:11876; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.160, no:5849; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.475, no:1303; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.642, no:41563 ve 41566; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2011, no:3010; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.82, no:16270.

Timsal demek, resim-heykel demek... *Tasvir*, o da resim demek. *Tasvir* denilen şey iki türlü olabilir. Birincisi, düz bir satha yapılmış, iki boyutlu olabilir; ona resim diyoruz. Üç boyutlu olursa, kabartma veya doğrudan doğruya mücessem olursa, o zaman da heykel diyoruz. Arapça *timsâl* deniyor. İşte böyle şeyleri sevmiyor melekler, gelmiyorlar.

Hattâ Peygamber SAS Efendimiz'e bir ara Cebrâil AS gelmedi. Gelmeyince de Peygamber SAS, "Acaba vahiy niye kesildi?" diye meraklandı. Meğer odanın içinde, bir eşyanın arkasında bir hayvancık vefat etmiş, onun leşi olduğundan gelmiyormuş melekler.

Bundan neyi anlıyoruz: Evimizin çansız, çingıraksız, tasvir, heykel, resim olmayan, köpek olmayan bir ev olması lâzım! Böyle olduğu zaman melekler gelmiyor. Cünüb gezmemek lâzım! Cünüb olduğu sırada melekler gelmiyor. İnsanların kişisel olarak temiz olması lâzım!

Evin içini, duvarları neyle süsleyelim?.. Çiçekle süslenebilir. Bizim ecdâdımızdan kalma çok güzel töremiz, medenî zevkimiz ayrı... Güzel ayetler yazıyoruz. O ayetlerin hem yazılışı çok meşhur hattatlar tarafından, hem de işlemesi, tezhibleri, ebrûları, çerçeveleri hârika güzellikte oluyor. Hem de gözümüzün önünde bir nasihat oluyor, bir ayet oluyor, dînî ibare oluyor, *Lâ ilâhe illa'llâh* sözü oluyor vs. Tabii bunların hepsi güzel şeyler. Resim olunca melek gelmiyor. Demek ki böyle şeyler yapmayacağız.

Şimdi bu Avustralya'da gezerken görüyorum, bunlar heykele, resme çok düşkün... Medeniyetlerimiz farklı. Hele köpeğe çok düşkün... Bir evde birkaç tane köpek oluyor. Kucaklarında oluyor, koltuklara oturtuyorlar.

Bizim hanım iki bebeğin oturabileceği, geniş bir bebek arabası görmüş. İki tane oturma yeri varmış. Merak etmiş:

“—Demek ki kadıncağızın iki tane bebeği var, ikisini birden oturtmak için böyle çift oturma yerli, geniş bir bebek arabası var.” diye bakarken, bir de ne görsün; bir tarafta çocuk oturuyor, öbür tarafa da böyle, öpe koklaya köpeği oturtmuş. Köpeği ile bebeği yan yana, onları öyle seviyor. Epeyce birgüldük.

Tabii medeniyet, anlayış ve inançlarda farklılık oluyor. Bizim bilmemiz gereken şu: Öyle olduğu zaman melekler gelmiyor. Meleklerin gelmediği yer hayırdan, bereketten mahrum oluyor. Meleklerin gelmeyip de şeytanın geldiği yer, daha da fenâ bir yer oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri melekleri etrafımızdan eksik etmesin... Melekler bizi korusun, melekler bize yardımcı olsun... Melekler dualarımıza âmin desin, melekler her türlü hayırları getirsin... Şeytanlar da uzak olsun... Allah şeytanın etkisi altında kalmaktan, onun yoluna sapmaktan ve ona kanmaktan bizi, çoluk çocuğumuzu, zürriyetimizi, aile efradımızı korusun... Evimizi korusun, evimiz nurlu, hayırlı, bereketli olsun...

Biliyorsunuz Kur'an okunan eve, ezan okunan yere şeytan gelemiyor, kaçıyor. Bakara Sûresi okunan yere gelemiyor. Bunları kardeşlerimizin bilmesinde faydalar var. Tabii bunları düşünüp, tedbirini alıp, ona göre bunları okuduğu zaman da, evi bereketli olacak, güzel olacak, tatlı olacak. O zaman kendisi de farkı anlayacak.

Şimdi arkadaşlarımızdan birkaç tanesi Jakarta'ya gittiler. Yâni Endonezya'ya, Avustralya'nın kuzeyinde en büyük İslâmî ülke... Karışıklıklar olduğunu filân duydunuz. Oradan el-hamdü lillâh telefon haberleri geldi, çok güzel haberler... "Bir hayır var, bir bereket var. İşlerimizde bir himmet var, bir tatlı gelişme var, çok teveccühli..." diyor.

Tabii, bir işin hayırlı olduğu zaman, himmetli olduğu zaman, bereketli olduğu zaman hali başkadır; bereketsiz, uğursuz, şom olduğu zaman hâli başkadır. Onu bilen bilir. Onun için evlerimizi ona göre hazırlayalım!

Hattâ Peygamber SAS Hazretleri Hazret-i Ali Efendimiz'i bir sefere gönderdiği zaman, vazifelendirdiği zaman, buyurdu ki:⁶

---

⁶ Müslim, *Sahîh*, c.II, s.666, no:969; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.96, no:741; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.524, no:1366; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.407; Dâra Kutnî, *İlel*, c.IV, s.184; Begavî. *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.79; Hz. Ali RA'dan.

Lafız farkıyla: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.306, no:2059; Taberânî,

Mu'cemü's-Sağîr, c.I, s.108, no:152; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.521, no:1492 ve c.IV, s.655, no:11012; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.88, no:16290.

أَل تَدْعُ تِمثَالًا إِلَّا طَمَسْتَهُ، وَال قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا

سَوَّيْتَهُ

(م. ن. عن علي)

RE. 470/12 (*Lâ teda' timsâlen illâ tamestehû, ve lâ kabren müşrifên illâ sevveytehû.*)

“Gittiğin yerde bir timsâl, heykel görürsen, hemen alaşağı et! Yüksek yapılmış, süslenmiş, şâşaalı, saltanatlı kabir görürsen, onu da alaşağı eyle!” diye Hazret-i Ali Efendimiz’e emretmiş.

Bunlar da bizim dînî bakımdan bilgimizin olması lâzım, onagöre davranmamız gerekiyor.

c. Kendinize Beddua Etmeyin!

İlginç bulduğum konuyu anlattıktan sonra, diğer hadis-i şerife geçiyorum. Peygamber SAS buyuruyor ki:⁷

أَل تَدْعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ، وَال تَدْعُوا عَلَى أَوْلَادِكُمْ،

وَال تَدْعُوا عَلَى خَدَمِكُمْ، وَال تَدْعُوا عَلَى أَمْوَالِكُمْ

؛ أَل تَوَافِقُوا مِنْ أَهْلِ سَاعَةٍ نِيلَ فِيهَا عَطَاءٌ

فِيَسْتَجَابَ لَكُمْ

(د. عن جابر)

⁷ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2304, no:3009; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.479, no:1532; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.51, no:5742; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.84, no:3020; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.143, no:3292; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.91, no:16300.

RE. 470/16 (*Lâ ted'ù alâ enfüsiküm, velâ ted'ù alâ evlâdiküm, ve lâ ted'ù alâ hademiküm, velâ ted'ù alâ emvâliküm; lâ tüvâfikù mina'llâhi sâaten nîle fîhâ atâün feyüstecâbe leküm.*)

Ebû Dâvud, Câbir RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz men ediyor, nasihat ediyor bize, buyuruyor ki:

(*Lâ ted'ù alâ enfüsiküm*) “Kendinize beddua etmeyin!”

Hani duyuyorsunuz, “Allah benim canımı alsın!” diyorlar, “İki gözüm çıksın ki...” diyorlar. Söylemeyi, nakletmeyi bile istemediğim alışkanlık tarzında söylenmiş sözler oluyor. “İşte bundan sonra ben yaşamayayım; Allah beni şöyle yapsın, böyle yapsın...” lafları söylenebiliyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Kendi aleyhinize beddua, kötü dua etmeyiniz, kötü söz söylemeyiniz!”

Başka?..

(*Ve lâ ted'ù alâ evlâdiküm*) “Çoluk çocuğunuza, evlâdınızın aleyhine de kötü sözler söylemeyiniz!”

Hani, “Canın çıksın!.. Boynun devrilsin, kahrol!” gibi laflar söylenebiliyor. Böyle sinirli anneler çarşıda, pazarda, sokakta gezerken bir yaramazlık yaptı diye kızıyor çocuğuna, ağzına geleni söylüyor. Çocuklarınızın aleyhine de kötü sözler söylemeyin, beddua etmeyin, kendinizin aleyhine de söylemeyin!

(Ve lâ ted'ù alâ hademiküm) “Hizmetçilerinizin, çalıştırdığınız memurlarınızın aleyhine de beddua etmeyin! *(Ve lâ ted'ù alâ emvâliküm)* Mallarınıza da beddua etmeyin!”

İşte, “Hay kahrolasıca otomobil... Hay kahrolasıca şu eşya, bu eşya... Allah kahretsin, şu bıçak da kesmiyor...” filân diye çeşitli alışkanlıklar vardır. Hikâyelerden, romanlardan, filmlerden, edebiyattan bilirsiniz, çevrenizden duyarsınız. Mallarınızın da aleyhinde böyle konuşmayın, beddua etmeyin!

(Lâ tüvâfikù mina'llâhi sâaten nîle fîhâ atâün) “Olmaya ki Allah’ın duaları kabul ettiği, kullarına ihsân ettiği, isteğini verdiği bir saate denk gelir; *(feyüstecâbü leküm)* o bedduanız kabul oluverir de, sonra kahrolursunuz.” Kendi aleyhinize konuştuysanız, kendiniz kahrolursunuz. Çocuğunuza dediyseniz, çocuğunuz kahrolur. Hizmetçilerinize söylediyse, onlara bir zarar gelir. Malınıza söylediyse, ona bir telef gelir.

İnsan güzel konuşmaya alışmalı, kötü söz söylememeli! Alışkanlık yoluyla da olsa, edebiyat yoluyla da olsa, kızgınlıktan da olsa bu gibi şeyleri süzmeliyiz, alışkanlıklarımızın arasından çıkartmalıyız. Kötü sözlerle ağzımızı böyle tehlikeli yollara çevirmemeliyiz, başımızı dertlere sokmamalıyız, aziz ve sevgili kardeşlerim!..

Bu da herhalde bize bir ibret... Sözümüze dikkat edeceğiz, beddua etmemeğe dikkat edeceğiz. Peygamber SAS Efendimiz, önemli bir konuda bizi ikaz etmiş oluyor.

d.Cennet ve Cehennemın Büyüklüğü

Buhârî, Müslim, Neseî ve diğerk kaynaklarda Enes RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerif.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:⁸

أَلْ تَزَالُ جَهَنَّمَ يُلْقَى فِيهَا وَ تَقُولُ: هَلْ مِنْ مَزِيدٍ؟
حَتَّى يَضَعَ فِيهَا رَبُّ الْعِزَّةِ قَدَمَهُ فَيَنْزَوِي بَعْضُهَا
إِلَى بَعْضٍ وَتَقُولُ: قَطُّ قَطُّ، وَعِزَّتِكَ وَكَرَمِكَ،
وَإِلْيَازًا فِي الْجَنَّةِ فَضْلٌ حَتَّى يُنْشِئَ أَهْلًا لَهَا
خَلْقًا آخَرَ فَيُسْكِنُهُمْ فِي فُضُولِ الْجَنَّةِ

(حم.خ.م.ن.حب.عن أنس)

RE. 471/11 (*Lâ tezâlû cehennemü yülkâ fîhâ ve tekül: Hel min mezîd? Hattâ yedaa fîhâ rabbü'l-izzeti kademehû feyenzevî ba'duhâ ilâ ba'dın ve tekül: Kattu kattu ve izzetike ve keremike. Ve lâ yezâlû fi'l-cenneti fadlün hattâ yünşia'llâhü lehâ halkan âhara feyüskinehüm fî fudûli'l-cenneh.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

⁸ Buhârî, *Sahîh*, c.VI, s.2453, no:6284; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2187, no:2848; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.390, no:3272; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.134, no:12403; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.501, no:268; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.438, no:3140; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.411, no:7725; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.356, no:1182; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.127, no:2551; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.407, no:1171; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.118, no:16369.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Cennet ve cehennem haktır, cennet ve cehennem vardır. Cennet ve cehenneme inanmak dinimizin, imanımızın önemli bir bölümüdür, ahirete inanmanın bir parçasıdır. “Cennet de, cehennem de bu dünyada...” diye bir söz duymuşsanız, onun mânâsı ancak şöyle olabilir: “Cennete de, cehenneme de bu dünyada müstehak olursunuz, çalışmalarınızla kendiniz hazırlarsınız.” demek olabilir. Yoksa ahirette başka cennet, cehennem yok gibi bir mânâ yanlıştır, günahtır, haramdır. Böyle bir söz inkârdır, küfürdür, insanı –Allah saklasın– mahveder.

“–Şimdi cehennem ne kadar büyüklükte?..”

“–Çok muazzam...”

“–Cennet ne kadar?..”

“–Çok muazzam, uçsuz, bucaksız....”

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

(*Lâ tezâlü cehennemü yülkà fîhâ*) “Günahkârlar, kâfirler, müşrikler, katiller, haydutlar, zalimler, müstehak olmuş olan edepsizler, Allah’ın cezalandırılacak kulları cehenneme atılır atılır, atılmaya devam eder. O atılma devam ederken, (*ve tekûl*) cehennem her seferinde der ki: (*Hel min mezîd?*) “Var mı daha, daha ziyadesi var mı? Varsa, onu da getirin!”

Yâni, iştihası çok ve boyna gelsin, atılsın diye hışm ile, gayz ile “Var mı daha?” deyip duruyor. Hattâ başka hadis-i şeriflerden biliyoruz, alevleriyle sağa sola saldırarak, alevlerini uzattırarak, saldırgan bir tavırda kükreyerek, uğultu çıkararak, cehennem böyle der durur.

(*Hattâ yedaa fîhâ rabbü'l-izzeti kademehû*) “İzzet ve Celâl sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri kademini ona koyuncaya kadar...” Bunun mânâsı ne demekse; yâni, “Bir şeye ayağımızla bastırıp da ezdiğimiz gibi kudretiyle cehenneme öyle baskı yapınca, (*feyenzevî ba'duhâ ilâ ba'dın*) cehennemin bir kısmı bir kısmına böyle geçer, göçer, katlanır. O tazyikten geriye itilir, büzülür. (*Ve tekül: Kattu kattu ve izzetike ve keremike.*) ‘Senin izzetine, keremine and olsun ki tamam tamam, hiç hiç, aslâ aslâ, pes pes yâ Rabbi!’ der. Artık hiç istemiyorum, kesinlikle hayır hayır mânâsına... Yâni demek ki, Allah onu durup dururken sindirecek, ezdirecek, bastıracak.

(*Ve lâ yezâlü fi'l-cenneti fadlün*) “Cehennemin bu durumuna mukâbil, bütün cennetlikler cennete girmeye devam ederler ve cennette yine geniş yerler kalır.” Yâni izdiham, sıkışıklık, birisine yer kalmaması gibi bir durum bahis konusu değil, fazlalık kalır. (*Hattâ yünşia'llâhü lehâ halkan âhar*) “Hattâ, Allah cennetlik başka mahlûklar yaratır; (*feyüskinehüm fî fudûli'l-cenneh*) cennetin bu fazla yerlerine, o cennetlik başka mahlûkları da yerleştirir.”

Yâni, cennet de geniş, cehennem de geniş... Hattâ, “Herkesin cennette ve cehennemde işaretlenmiş yeri var. Sâlih amel işlerse, Allah cennete koyar, cehennemdeki yerinden kurtulur. Kötü iş yapan bir insan da cehenneme atılır, cennetteki yeri mü'minlerden birisine bağışlanır.”deniliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi bi-gayri hisâb, azabına, kahrına, gazabına uğramadan doğrudan doğruya cennetine giren, sevgili, iyi, has, hâlis kullarından eylesin... Yolunda dâim eylesin, ibadetinde müdâvim eylesin, aziz ve sevgili kardeşlerdim!..

e.Ahirette Dört Şeyden Sorulması

Bir başka hadis-i şerif... Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁹

أَل تَزُولُ قَدَمًا عَبْدٍ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ : عَنْ
عُمُرِهِ فِيمَ أَفْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ مَا فَعَلَ فِيهِ، وَعَنْ
مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ، وَ عَنْ جِسْمِهِ
فِيمَ أَبَالَه؟

(ت.ع. طب. حل. عن برزة السلمى (١))

⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.612, no:2417; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.144, no:537; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.351, no:7434; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.232; Ebû Berze el-Eslemî RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.I, s.145, no:539; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.60, no:111; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VII, s.125, no:34694; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.74, no:7498; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.102, no:11177; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.IV, s.266, no:1435; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXIII, s.92; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.436, no:38982, 39012, 39013; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.379, no:3163; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.134, no:16411.

RE. 472/9 (*Lâ tezûlü kademâ abdin hattâ yüs'ele an erba': An umrihî fîmâ efnâhü, ve an ilmihî mâ feale fîhî, ve an mâlihî min eyne iktesebehü ve fîmâ enfekahü, ve an cismihî fîmâ eblâhü.*) Tirmizî hasen sahîh demiş bu hadis-i şerife. Mânâsı şöyle:

(*Lâ tezûlü kademâ abdin*) “Bir kulun ayakları bir yerden öbür tarafa kıpırdamaz, bir adım kaymaz, ayrılmaz; (*hattâ yüs'ele an erbain*) dört şey kendisine sorulmadıkça...”

Bu ayaklarının bir yere kıpırdamaması, ayrılmaması nezaman olacak?.. Ahirette olacak, mahkem-i kübrâda olacak. O zaman insanlar Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda, mevkıf-ı azîmde durdurulacaklar. Oradan bir yere kıpırdamak yok, insanlara şu dört şeyden sorulacak:

(*An umrihî fîmâ efnâhü*) “Ömrünü nerelerde geçirdin, nerelere harcadın?” diye herkese soracaklar. “Kaç yaş yaşadım, bu ömrünü nerelerde harcadın?” diye soracaklar.

Ömür bir sermaye, hayat bir emanet, Allah-u Teâlâ Hazretleri bunu soracak. Seneleri, günleri, saatleri, zamanları nerede harcadığını; ömrünü, gençliğini, ihtiyarlığını hepsini soracak Allah-u Teâlâ Hazretleri... Sorgu sualin olmadığı mâsum devre bitip de, bülüğ çağına erişip âkıl, bâliğ olduktan sonra, yaptığı şeylerin hepsinin cezası, mükâfâtı işleme giriyor. Ömrün kıymetini bilmek lâzım, aziz ömrü iyi kullanmak lâzım, boşa harcamamak lâzım, günahlardan uzak durmak lâzım; bu bir... Bunlar sorulacak.

2. (Ve an amelihî) “Neler işlediğinden sorulacak. (Mâ feale fîhî) Ne gibi ameller işledin?

“—Sen mü’min misin?..”

“—Mü’minim!”

“—İman ettiğine göre, neler yaptın bakalım?.. Farzları yerine getirdin mi, haramlardan kaçındın mı?.. Benim emrettiğim vazifeleri yaptın mı, zekâtını verdin mi?..” diye amelini soracak Allah...

Ne işler yaptığını, ne ibadetler yaptığını veya yapmadığını, niçin yapmadığını soracak. Bu da çok önemli. Yapmamız gereken şeylerin neler olduğunu bilmeli ve yapmalıyız. Yapmamamız gereken şeyler nedir, onları bilmeli, onlardan da sakınmalıyız.

Allah bize ne görevler yüklemiş, görevlerimizi bilmeliyiz. Bu görevleri alimlerimiz önemlerine göre sıralamışlar. Mutlaka yapılması gerekenlere *farz* deniliyor. Yapılırsa sevap kazanılacak olanlara *sünnet*, *müstehab* deniliyor. Serbest, yapsa da olur, yapmasa da olur, kendi keyfine kalmış, yapmazsa bir cezası olmayana *mubah* deniliyor. Yapması iyi olmayana *mekruh* deniliyor. Kesinlikle yapmaması gerekene *haram* deniyor.

E bunları bilmek lâzım! Niye bunları böyle sıralamışlar?.. Kulların yaptığı işlerin cinsini, önemini kullar bilsin diye... Meselâ, içki içmek haram... Haram demek, çok fenâ demek, hiç yapılmayacak demek. Yalan söylemek haram... Müslümanın müslümana üç günden fazla

dargın durması haram... Haram denildi mi, hemen kırmızı ışık yandığını anlayacak, o işi yapmayacak müslüman.

Farz dediği zaman da, “Aman farzları bileyim, yapayım!” diye çoluk çocuğuna küçük yaşta farzların neler olduğunu öğretecek. “Aman evlâdım, bak şunlar Allah’ın çok önemle bize emrettiği vazifelerimizdir; sakın bunları ihmal etme!” diyecek.

Şimdi düşünün muhterem izleyiciler, dinleyiciler; namaz farz... Hattâ namazın içinde nice nice farzlar da var. İçinde birçok farzlar olan mühim bir farz ibadet... Bu farz ibadeti yapmazsa insan, ne kadar suçlu bir duruma düşüyor.

Zekât farz bir ibadet... Dünyanın üstünde bir sürü fakir müslüman var. Yurt içinde, yurt dışında, çevremizde, Balkanlar’da, Kafkasya’da, Bosna’da, Hersek’te, Afrika’da, Filipinler’de... Zaten bu Güneydoğu Asya’yı ve Okyanusya’yı bizim Türkiye’deki kardeşlerimiz çok az biliyor. Maalesef, varsa yoksa batı demişler, bir şeyden haberleri yok...

Halbuki burada bir büyük alem var, büyük nüfus var. Müslümanların en kalabalık olduğu bölge buraları... Buralarda başka ülkeler harıl harıl çalışıyorlar. Endonezya’da iki yüz kişiye bir misyoner düşüyormuş. Ne kadar korkunç bir hızlı çalışma... Ne kadar kuvvetle yüklenmişler. “Oradaki insanları, köylüleri, cahilleri, acaba İslâm’ı öğrenmeden kendi dinimize çekebilir miyiz?” diye çalışmak için, ne kadar gayret gösteriyorlar.

Ben Avrupa'dayken televizyonlarda seyretmiştim, Eskimoların arasına gidiyorlar... Herhalde bizden Eskimolara giden hiç yok gibidir. Gidiyorlar, hristiyanlığı öğretiyorlar. Dünyanın her yerine gidiyorlar.

Demek ki çalışmamız lâzım, vazifeleri bilmemiz lâzım, farzları bilmemiz lâzım! Haramları bilip, haramlardan da kaçınmamız lâzım, çok önemli...

Farzları ve haramları mutlaka öğrenmeli, çoluk çocuğumuza da öğretmeliyiz. Çünkü Allah neler işlediğimizi soracak. İşlediğimiz şeyler iyi şeylerse, onlardan mükâfat var. İyi şeyleri işlemediyse, ceza var. Kötü şeylerin işlenmemesinde sevap var. Kötü şeyler işlendiği zaman da şiddetli cezalar var. Cehennem işte, "Var mı daha?" diye sağa sola saldırıp duruyor, isteyip duruyor. Onu hiç gözümüzün önünden ayırmamamız lâzım!

3.(Ve an mâlihî min eyne'ktesebehû ve fîmâ enfekahû) "Malından da sorulacak insan, kazancından sorguya, suale tâbî olacak ahirette..." Dünyada da soruyorlar, sorabiliyorlar, soramıyorlar. Vergi kaçırılıyor, haksızlık yapılıyor, gayri meşrû kazanç vs. dünyada da sormaya çalışıyorlar. Ama ahirette kesin, her şeyi bilen, Alîm ve Habîr Allah-u Teâlâ Hazretleri malını soracak.

(*Min eyne'ktesebehû*) "Malı bu kul nereden kazandı? Haramdan mı kazandı, helâlden mi kazandı, bu para nerden eline geçti?.." Tabii, haramdan kazandıysa, muazzam ceza...

(*Ve fîmâ enfekahû*) “Ve malı nereye sarf etti, harcadı; hayra mı, şerre mi, zevke mi, keyfe mi?..” İşte [yılbaşı] geliyor önümüzdeki günler, Allah saklasın; içkiler, kumarlar, eğlenceler, barlar, pavyonlar, haramlar, zinalar, fuhşiyat, münkerat... neler neler olacak. Allah her türlü haramdan, günahattan korusun...

Malı da Allah soracak; nereden kazandığını soracak, bir de nereye harcadığını soracak.

4.(*Ve an cismihî fîmâ eblâhü.*) “Bir de vücudundan soracak Allah insana... ‘Sen bu vücudu nerede yıprattın, gel bakalım?’ diyecek.”

Sevgili kardeşlerim, İslâm’a göre vücut bizim değil.

“—Sana ne, benim vücudum işte benim elim, beni bacağım, benim dizim, benim ciğerim, benim kalbim, benim midem...”

Senin ama emanet; yâni tam senin değil, Allah sana bunu emanet vermiş. Bu cismi nerede yıprattığını Allah soracak. “Nerede yıprattın bu ciğeri, nasıl yıprattın?.. Bu kalbi nasıl böyle yordun, hasta ettin?.. Bu gözü nerede harcadın, kullandın?.. Bu dizin niye böyle yıprandı?.. Bu vücudun niye böyle sarardı, soldu? Bu gücünü, kuvvetini niye yitirdin?.. Ne yaptın, niçin böyle hor kullandın bu aziz emaneti?..” diye Allah-u Teâlâ Hazretleri insanın cismini, vücudunu da soracak.

Sevgili izleyiciler, dinleyiciler, Şimdi biz burada görüyoruz, ikindiden sonra görüyoruz, sabahleyin namaza giderken görüyoruz. Kadın erkek, yaŐlı, genç böyle sokaklarda yürüyorlar. Daha iş saatine çok var. Kısa Őortlarını giymiŐler, uzun uzun kilometrelerini yürüyorlar, koŐuyorlar. Yâni vücudunu sağlıklı tutmak için çalıŐıyor, idman dediğimiz iŐleri yapıyor. YürüyüŐ, koŐu, yüzme, çeşitli oyun Őeklindeki vücudu alıŐtırıcı, hünerini, kabiliyetini artırıcı Şeyler...

Bunların bir kısmını —güreŐ gibi— Peygamber Efendimiz tavsiye buyurmuş, teşvik buyurmuş. Çünkü insanın beden kabiliyetini arttırması lâzım olacak hayatında... Sonra ata binmek gibi Şeyler; bu devirde çeşitli cihazları kullanmak olabilir. Sonra ok atmayı tavsiye etmiş Peygamber Efendimiz. NiŐancılık, bu devrin çeşitli silhlerini bilmek... Bunlar önemli.

Çeşitli idmanlar yapılması lâzım ve vücudun yıpratılmaması lâzım, hor kullanılmaması lâzım!..

Adam sigara içiyor. Niye içiyorsun bu sigarayı?.. Duman, acı, para da veriyorsun, içiyorsun; ondan sonra da ciğerlerin zifir doluyor, ksrmeğe baŐlıyorsun. Bunlar ciğerinin içini kapladığı için nefes alanın daralıyor, sararıyorsun, soluyorsun.

Sonra o ciğerlerin içinde akciğer kanserine sebep oluyor, damar sertliğine sebep oluyor. Adam kırk beş yaŐında, bakıyorsun sapsarı sararmış, solmuş. Elinin parmaklarına

bakıyorsun, sapsarı... Nikotinden, tütünün kokusundan parmaklarının bile rengi değişmiş, dişlerinin rengi sararmış solmuş... Hakkın yok ki senin, kendini böyle yıpratmağa! Çünkü bu vücut senin değil, emanet bu... Allah bunun da hesabını soracak.

Onun için aziz ve sevgili kardeşlerim! Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkacağız, bu dünya hayatından hesap vereceğiz ya; bu hesabı vermeden önce, burada iken aklımızı başımıza toplamamız lâzım!

Orada mahkeme-i kübrâda nasıl hesap vereceğimizi düşünmek lâzım! Hesabı verilmeyecek bir acıib işimiz, yalan yanlış işimiz olmamalı! Her işimiz açık olmalı, güzel olmalı, Allah'ın rızasına uygun olmalı!..

Çok güzel... Şimdi Türkiye'den gelen kardeşlerimiz, bizim orada hazırlattığımız bir flamamız vardı, onu getirmişler. Orada yazıyor:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي

(*İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî*)

Bizim şiarımız, bizim esasımız, bizim Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği ana düşüncemiz nedir?.. Her yaptığımız işi Allah rızası için yapmaktır.

(*İlâhî ente maksûdî*) “Yâ Rabbi benim maksûdum, arzum, istediğim, gece gündüz durmayıp dilediğim, temenni ettiğim sensin! (*Ve rıdâke matlûbî*) Ve ben senin rızanı kazanmak istiyorum.

Senin rızanın olduğu her şeyi seve seve yaparım, senin rızanın olmadığı işi de yapmam; çünkü sen istemiyorsun, razı değilsin. Senin istemediğin şeyi yapmam yâ Rabbi!”

Her müslümanın böyle hareket etmesi, böyle düşünmesi, bu zihniyete sahip olması lâzım! Bu bayrağı her müslüman evine asmalı, göğsüne rozet olarak –rozet değil, yaka gülcüğü olarak– takmalı! Parmağına yüzük olarak takmalı! Eskiden yüzükleri mühür olarak da kullanırlarmış. Şöyle bastığı zaman da, (*İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî*) diye görülmeli!

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi gaflet uykusundan uyarsın, uyandırsın... Her yaptığı işi Allah’ın rızasına uygun yapmak durumuna Allah hepimizi getirsin... Yolunda dâim eylesin.. Ümmet-i Muhammed’e faideli eylesin...

Yüksek seviyeli, olgun müslüman olmayı nasib eylesin... Tatlı, efendi, edebli, ahlâklı, faydalı, çalışkan, bilgili, görgülü insan olmayı nasîb eylesin... İnsanca, insan-ı kâmil olarak ömür sürmeyinasib eylesin...

Huzuruna, mahkeme-i kübrâya sevdiği razı olduğu kul olarak, bi-gayri hisâb, sana hesap sormağa lüzum görmüyorum, gel kulum, cennetime gir!” dediği, bi-gayri hisâb cennetine dahil eylediği, cemâlini gösterdiği kullarından eylesin Allah cümlemizi, sevdiklerimizle beraber...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve izleyicileri!..

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

11. 12. 1998 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

